

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
lap azellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hir-
detések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.

Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottan.
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.

Nyilvántartott cikkek
soranként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: **Dr. Bocskor Béla,**
FŐMUNKATÁRSÁK: **Hochechild Lajos** Gyergyóban.

Kiadó- és laptulajdonos: **Györgyjakab Márton.**
Molnár Ákos a központban. **Vitos Mézes** Alcaikon.

Felhívás előfizetésre.

A „CSIKI LAPOK“ VI. évfolyamának július—szeptember havi 3-ik negyedére új előfizetést nyitunk eddigi feltételeink mellett:

Egészévre	8 korona (4 frt.)
Félévre	4 korona (2 frt.)
Negyedévre	2 korona (1 frt.)
Külföldre:	12 korona (6 frt.)

Ugyan ezen alkalommal tisztelettel felkérjük azokat, kik az előfizetési díjakkal hátrálékban vannak, hogy a hátrálékos összegeket kiadóhivatalunkhoz (Györgyjakab Márton könyvkereskedése) beiktatni sziveskedjenek.

Előfizetéseket elfogad Csik-Szeredában Györgyjakab Márton, Gyergyó-Szentmiklóson Kricsa Péter ur.

Csik-Szereda, 1894. július hó.

A „Csiki Lapok“
szerkesztője és kiadója.

A körorvosok államosítása.

A községi és körorvosok országos egyesülete petíciót intézett a képviselőházhoz és a főrendiházhoz, hogy a közegészségügy, különösen pedig a községi és körorvosi intézmény mielőbb államosíttassék. A petíciót aláírások végett előbb országszerte körözték.

A mozgalom feltétlenül helyeslésre méltó; mert az egészségügy manapság meglehetősen gyenge lábon áll s a községi és körorvosi intézmény is csak olyan, hogy épen van, de nem sok haszon háramlik belőle a községek közegészségügyére. Az államosítással egyidejűleg reformálandó, célirányosan és okoszerűen rendezendő lenne ez az intézmény. Manapság Magyarországon aránylag még igen kevés községi és körorvosi állás van rendszeresítve s ezek is oly silányan vannak

javadalmazva, hogy alig vállalkozik rá pályázó, vagy ha akad is orvos, a ki egy 4—500 frt javadalmazással járó állást elfogad, valamelyik községben, nem igen erőlteti meg magát, hogy a közegészségügy érdekében szükséges intézkedéseket lelkiismeretes pontossággal fogantossítsa. Csak akkor megy, ha hívják s csak oda megy, a hova hívják. Ez pedig nem elég az üdvösségre.

A községi és körorvosoknak a közegészségügyi törvényeket, az ez ügyben időnként kibocsátott miniszteri rendeleteket folytonosan éber figyelemmel kell szem előtt tartani s a községeket nem csak akkor kellene meglátogatni, a mikor baj van s a mikor hívják az orvost, hanem a bajt megelőzőleg mentül gyakrabban s elkezdve az orvosi vizsgáldást a határszélen, ki kellene terjeszteni a figyelmet minden közegészségügyi tényezőre s a tapasztalt mulasztások, hiányok nyomban bejelentendők lennének a hatóságnak. Így lehetne a megrongált közegészségi állapotot javítani. De mostanság melyik községi vagy körorvosnak jut eszébe községeit sorba járni, a lakásokat házról-házra nézni, nincsenek-e tultömvé, nem egészségtelenek-e, szellőztetik-e rendszeresen? Melyik orvos ad utasításokat a községi előjáróságoknak a felmentülő egyes esetekben, hogy mihez tartásuk magukat? Vagy ha éppen van is elvéve egy-két eset, ki ellenőrzi az orvosi utasítások végrehajtását.

Ki felelős mindezekért? Senki. Innét van aztán, hogy pusztulunk, veszünk. A nép nem sokat törődik az egészségével, pedig ez a legdrágább kincse. Az Isten el is veheti. Csak nagy ritkán fordul a falusi

atyafi orvoshoz, ha fordul is, akkor, a mikor már a bajon nem lehet segíteni. Házi-szer, babona, kuruzslás, ezek a falusi népgyógyszerei, gyógymódjai.

Az államnak a közegészségügyre több gondot kell fordítani, hiszen az állami jólétnek a közegészség a legfőbb alakja. Az orvosi javadalmazások emelendők. Minden 4—5 községnek legyen orvosa. S tétessék szigorú köteleességévé a közegészség fölött való őrködés.

A mihelyt több szigort fejtenek ki és több erélylyel lépnek föl a községi és körorvosok, mindjárt eleje lesz véve annak a haza ellen vétő sötét bűnnek, melyet az egy-germekes rendszer neve alatt ismertünk s a mely az ország némely részein s többnyire épen a magyarság közt van leginkább elterjedve.

Szigoru felügyelet, erélyes fellépés mellett ez a rendszer nem sokáig állhatna fönt.

De bár tudják a bünt s ismerik annak forrását, mégis a hatóság kénytelen a bünt összetett kezekkel, tétlenül nézni, mert nem áll rendelkezésére megfelelő eszköz és mód, elegendő erő.

Majd ha az állam többet áldoz az ország közegészségügyére s lesznek állami, községi és körorvosok és minden 4—5 községre jut egy orvos, a ki hivatását lelkiismeretesen pontossággal, gondnal és fáradsággal tölti be, akkor nemcsak a szervi, de ezen erkölcsi betegségek száma is csökkenni fog. Akkor mi is megleszünk kimélve az olyan erkölcsrontó végtárgyalásoktól, a milyen nem igen régen a csikszeredai kir. törvényszék előtt bizonyos Könczéné nevű lelkiismeretlen bába bűntügyében lefolyt.

A „CSIKI LAPOK“ TÁRGZÁJA.

A csikszeredai polg. leányiskola zárünnepélye.

„Lezajlottak a nagy napok.“

Nemde így mondotta az ügyes leányka, a ki június 28-án a délutáni órák egyikében ott állott a polgári leányiskola dísztermében a nagy közönséggel szemben, hogy mint végzett növendék bucsút vegyen tanítóitól, növendéktársaitól s a közönségtől, mely őt ma utoljára látja a tanulók között?!

S valóban nagy napok ezek, nem csupán a serdülő női nemzedékre nézve, de nagyok ránk nézve is, kik mint szem- és fültanúk látjuk, halljuk annak az ernyedetlen, zajtalan igyekezetnek csodás termékeit, melyet itt tanítók és növendékek egyaránt kifejtettek.

Nem tudjuk mit bámuljunk inkább: az ezernyi kézi munkát-e, mely asztalokon, falakon hirdette, mennyire összetudják itt kötni a szépet és kellemest a hasznossal és szükségessé, vagy az ötszáz finom, gondnal készített rajtot? Nem tudjuk miért dicsérik meg inkább az iskolát: azért-e, hogy növendékeit megtanította kényeret sütni, téstákat készíteni, tapasztalatait kis könyvecskébe pontosan bejegyezni, ruhákat varrni, harisnyát kötni, fehérneműt szabni, varrni, himezni, kertészkedni,

vagy a szabatos feleletekért, melyeket a tantárgyakból a legtöbb növendéktől hallani alkalmunk volt? Nem tudjuk, hogy vajon az írásbeli dolgozatokért kell-e legnagyobb dicséretünket kifejezni, mert hisz e dolgozatokban szintén látszik, miként kalauzolja a tapasztalt, jóindulatu tanító a járattalan kicsi növendék lelkét lépcsőről, lépcsőre, míg nem eléri annak netovábbját, a mit ilyen foku iskola nyújthat!

Egyet azonban határozottan állíthatunk: ily nevelés mellett a haza azon sokat említett és áhitva óhajtott mintanőket nyeri, kik az élet minden helyzetében megállják helyeiket, s kiket nem fog el majd a világfájdalom, ha esetleg sorsuk egy kedvezőtlen fordulata több és nehezebb munkára s kevesebb kényelemre szoritja, vagy épen nélkülözésre ítéli; nem fognak fájó irigységgel nézni embertársaikra, ha azoknál az ő ruházatuk egyszerűbb, hanem Korneliával fogják mondani kedves övéikre: „Ime ékszerem!“ Hiszen a kis szónok azt is mondotta: „Megtanítottak munkálai, meg hinni, remélni, szeretni; szeretni a jót, a szépet, magasztosat, s undorral fordulni el a szennytől, az alacsonytól.“

De beszéljünk az ünnepélyről.

A vizsgálatok részletei úgy tűnnek fel, mint az emberi agy különböző ténykedése, s ha a nagy napok, mintegy fejtét képezik a lefolyt tanévnek, akkor ez a zárünnepély e főnek csillagos koronája volt.

Hogy tiszta hazafias szellem lengi át az iskolát, ezt épen a zárünnepélyen lehetett valóságban megítélni: a „Szózat“ és „Itákóczy-induló“ mindkettő remek terméke a dalköltésnek szabatos, szépen színezett előadásban jutottak füleinkhez és sziveinkhez és arról győzték meg, hogy itt jó leányok nőnek fel, a népdalok játsszi hangulata pedig az ártatlan gyönyörködés hatásával szállott lelkeinkbe; ezeken kívül a műérkek klasszikus darabokban is nyilvánult, hiszen Mozart, Wagner, Mendelssohn, Wilmert állott a műsoron, opera kivonatok hangzottak fel a kezdő ujjacsák alól, s dicsérték tanítónk és tanítványok buzgalmit; volt négy válogatott szavaltat is: „Kikeletkor“ Mindszenty Gedeontól, a költő üdvözli a fecskét, mert tavaszt hozott és azt kérdi tőle, vajon fűrdött-e a fekete tengerben, s erre megkapja lelkét a rosdostói sir gondolata s elérzékenyülve kérdi a madarat, ha hozott a butört honfiszivek szent porából néhány szemecskét: hintse szét itt, hogy annak bűvös hatásától újra ébredjen közönyös sziveinkben a hazaszeret.

György Vilmos „Egy Anyához“ című versében megkapóan ábrázolja a családi élet képét, majd az életre térve át, kéri az ifjú anyát, ne unja el a gyermekzajt, mert visszasiRNA még azt egyszer, de hiába. A harmadik szavaltatban „Az akácok alatt“ Gyulai Pál siratja ifjan elhalt széplelkű nejét és árván maradt gyermekeit. Mindezeket és

részel nyilatkozott a Tarnóczy-gépgyár által elért a bemutatott eredmény felől s örömet fejezte ki a szerszám- és munkagépek gyártása folytán a külföldi ilyenemű gépekkel való sikeres verseny felett. A bemutatott gépek a következők: Új lyukasztógép, alsó és felső revolverfejű, a lyukasztók és anyalyukasztók felvételére (szabadalmazva), különösen alkalmas mindazon iparosoknak, kiknek kisebb vasgyárakon vagy érclemezeken, börtárgyakon sok lyukat kell előállítani. Emeltyus lyukasztógépek, legújabb szerkezetű, hat különféle aczél anyabélyegzővel és lyukasztóval. Szabadon álló függőleges fűrőgép, ny minta szerint, erős szerkezetű, nehezebb munkálatok végzésére. Kettős marógép, szelep, csapok, stb hat vagy nyolcz szögletének megmunkálására. Két karn orsósajtó, sajtoló- és verő-munkálatokra. Kőszűrő-gép, nagyobb és nehezebb tárgyak megmunkálására, vas- és ércöntők. lakatos és egyéb vasműhelyek részére. Párhuzamos satuk, javított szerkezettel.

Kiváló figyelemben részesítette Lukács Béla miniszter a „Budapesti első hazai lát megmunkáló gépek gyára” által kiállított munkagépeket is, melyek a gyár tulajdonosa, Zoltán Győző mérnök által bemutatottak és megmagyaráztattak. A miniszter megelégedését fejezte ki az iránt, hogy Zoltán gyáros mint uttörő lép fel gyarmányaival, melyek eddig hazánkban nem készítették. A famunkáló gépei a legújabb szerkezettel bírnak és a külföldi gyártmányokkal nagyobb munkaképességüknek fogva és igen szolid kivitelükkel bátran versenyeznek. A kiállított szalag-fűrész, egyetemes simító gyalgép, körfűrész, esztergapad és élesztő-gépek villamos erővel hajtattak és a megjelent közönséget pontos munkájukkal bámulatba ejtette. A miniszter a látottakkal felette meg volt elégedve és ezen iparág fejlesztésére támogatását helyezte kiállításba.

NYILTTÉR.*)

Mit igyunk?

Igyunk „Érmelléki“-t!!

1886-87-es saját termésű, kitünően kezelt ermelléki (Székelyhid, Biharmegye) ó boraimat és bakator boraimat megvételre ajánlom a tisztelt borfogyasztó közönség szives figyelmébe.

Nemcsak a bor kitünő minősége, hanem a mellett olcsósága miatt is versenyezhetek bármilyen borral szemben.

Bormustrát kívánatra ingyen s bérmentve küldök. Bor megrendeléseket 100 litertől feljebb elfogadok, s utánvét mellett a hordó visszavételével pontosan szállítok.

ÁRAK:

Egy hectoliter 1886. évi Érm. ó bor 25 frt.
" " " " " bakator 35 frt.

A megrendeléseket kérem czimemre Csik-Szeredába küldeni.

Csik-Szereda, 1894. július 3.

Molnár Ákos.

*) E rovat alatt megjelentekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Pályázati hirdetés.

A „Kisbirtokosok országos földhitelintézetével szövetséges gyergyói első mezőgazdasági előleg-egylet, mint szövetkezet” az

üzletvezetői állást

egy évre helyettesítés által szándékozik betölteni.

Ezen állásra — évi 700 frt fizetés és alapszabályszerű jutalék mellett — pályázatot nyit, mely 1894. évi augusztus hó 12-én lejár.

A megválasztott üzletvezető köteles állását 1894. évi szeptember hó 1-én elfoglalni.

Ditróban, 1894. június 24-én.

Az Igazgatóság.

Árverezési hirdetés.

A „Csiktusnádi gyógyfürdő birtokosai szövetkezte” folyó évi július 8-án Tusnádfürdőn a fedett sétány helyiseiben, az ujonnan épített korema-házat, 30 lóra való istállóval és szekér-szinnel közárverésen egy évre haszonbérbe ki fogja adni.

Felhívtnak a kivenni szándékozők, hogy az irt napon reggeli 10 órakor ottan jelenjenek meg.

Kikiáltási ár 200 frt. Kötelesek ennek az árverezés megkezdése előtt pánatpénzül 10%-át letenni.

A többet ígérőnek csak azon esetben adatik ki, ha elégséges biztosítékot nyújt, és azt az Igazgatóság is elfogadja.

Csik-Tusnádfürdőn, 1894. jun. 28.

Az Igazgatóság.

Eleven vadakat

bármikor venni kerestünk és fizettünk darabonként:

- Medvebocsokért darabját 15 frttól 20-ig.
- Hiuz fiukat " 20 " 25-ig.
- Farkas fiukat " 4 " 6-ig.
- Fülesbagoly fiukat " 5 " 7-ig.
- Fülesbagoly öreget " 12 " 14-ig.

Továbbá minden sasfajt legjobb ár mellett beveszünk utánvét mellett.

Kuschman-testvérek,

vad- és hentes üzlete

Brassóban.

3-5

Sz. 2328-894. ki.

Pályázati hirdetmény.

A felsikói járáshoz tartozó Csicsó és Madéfalva községekből álló csoportban Csicsó székhelylyel rendszeresített **körjegyzői állás** eltávozás folytán üresedésbe jövén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

A javadalmazás áll évi 400 frt készpénz fizetésből, 30 frt irodai átalányból, természetbeni lakásból és a magánmunkálathoz szabályrendeletileg megállapított díjakból.

Felhivom mindazokat, kik ezen állomást elnyerni óhajtnak, hogy az 1883. évi I-só t. cz. 6. §. értelmében felszerelt és eddigi működésüket is feltüntető pályázati kérelmüket hozzám f. évi július hó 15-ig nyujtsák be.

A választás július hó 16-án fog megtartani.

Csik-Szeredában, 1894. évi július 19.

Mihály Ferencz,

főszolgabíró.

2-2

A Brassói Portland-Czement Gyár
Brassó (Erdély) ajánlja legkitünőbb
Portland-
Czementjét

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Csik-Szeredában kapható:
ALBERT BALÁZS urnál.

19-30

TERMÉSZETES BOROK!!

Kitünő asztali és pecsenye-borok, nevezesen:

**ÜRMÖS,
ASSZU,
TORDAI,
CZELNAI,
SZÁSZRÉGENI,
BACZKA MADARASI stb.**

kaphatók

NAGYGYULA

kereskedőnél

CSIK-SZEREDÁBAN

NAGYBAN ÉS KICSINYBEN

a legjutányosabb árakon.

Megrendelések a legnagyobb figyelemmel teljesítetnek.

1-3

TERMÉSZETES BOROK!!

MAGYARORSZÁG.

TELJESEN FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **HOLLÓ LAJOS** dr., orsz. képviselő.

REGGEL az ország legtávolabb eső részeiben is már az olvasó kezeiben van.

A Magyarország politikai, közgazdasági és társadalmi tudósításával az összes lapokat megelőzi.

A Magyarországból a közönség már kora reggel olvashatja az országgyűlés tárgyalásait kimerítő alakban, az aznapi összes kül- és belföldi eseményeket, kimerítő tőzsdei tudósításokat stb., stb.

A Magyarország eddig is tanujelét adta, hogy férfias bátorsággal kitűz az ország függetlenségéért és önállóságáért, és szembe száll minden korrupcióval és közéletiünk minden visszaéléstől megtisztítani törekszik.

A Magyarország független minden hatalomtól, minden magánérdektől, senkinek alárendelve nincs s így álláspontját nyíltan és egyenesen mondhatja ki bármivel szemben.

A Magyarország ezen törekvéseiben a közönség részéről már eddig is nagy támogatásban részesül, s így mint a nyilvánosság és a közérdek organuma folytonosan fejlődve és megerősödve áll jövőben is a közönség szolgálatára.

A „Magyarország” előfizetési ára:

Szerkesztőség: VIII. ker., Fhg Sándor-utca 2. szám.	Egész évre	14 frt — kr.	Kiadóhivatal: IV. ker., Rostély-utca 2. szám.
	Félévre	7 —	
	Negyedévre	3 50	
	Egy hónapra	1 „ 20 „	